

Noem mij geen dichters

Grote Prijs van Gouda 2023

Noem
mij
geen
dichters

Grote Prijs van Gouda 2023

Pieter Stroop van Renen (red.)

Deze festivalbundel bij de Grote Prijs van Gouda 2023 kwam mede tot stand door:

Uitgeverij Palmslag
Rabobank Gouwestreek
Gemeente Gouda
Stichting Stadspoëzie
3Megawatt
Forteiland Pampus

Ontwerp omslag en binnenwerk: Palmslag, Groningen
Redactie: Pieter Stroop van Renen

© 2023 Uitgeverij Palmslag | Pieter Stroop van Renen

Exemplaren zijn rechtstreeks bij Uitgeverij Palmslag te bestellen:
www.palmslag.nl
info@palmslag.nl

Alle rechten voorbehouden aan de individuele dichters. Niets uit dit boek mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photoprint, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 97 894 933 4322 1
NUR 309

Inhoud

Inhoudsopgave	6
Voorwoord	8
Alphen aan den Rijn: Lars Ferwerda	14
Arnhem: Jesse Laport	16
Breda: Maurits Verhoef	18
Den Bosch: Doeko L.	20
Den Haag: Victor R. Meijer	22
Den Helder: Yanaika Zomer	24
Ede: Larissa Verhoeff	26
Enschede: Arthur Adam ten Cate	28
Harderwijk: Timo Verbeek	30
Hoorn: Levi Noë	32
Krimpenerwaard: Jorris Hoste	34
Lansingerland: Woes Ploum	36
Leiden: Zoë van de Kerkhof	38
Lelystad: Yasmin Geradts	40
Maassluis: Marleen Opschoor	42
Oss: Michel Nierop	44
Roosendaal: Babette van Rijt-de Wijs	46
Schiedam: Jarle Lourens	48

Schiedam / Zuid-Holland: Yvette Neuschwanger	50
Spijkenisse: Natasja Bodde	52
Uithoorn: Peter Borghaerts	54
Vlieland: Gerda Posthumus	56
Waalwijk: Romy van Dongen	58
Werkendam: Marcel Vaandrager	60
Westervoort: Herman Delwig	62
Zaans Medisch Centrum: Boris Kanen	64
Zoetermeer: Robbert Roos	66
Zutphen: Wolfram Reisiger	68
Zwolle: Bauke Vermaas	70
Organisator: Chris Bellekom	72
Organisator: Kim van Egmond	74
Gouda & Organisator: Jeffrey van Geenen	76
Initiator en poëzie-pooier: Pieter Stroop van Renen	78
Programma	80
De Jury	82
De Vakbroedersjury	83
Sponsors	84
Uitgeverij Palmslag	85

Voorwoord

‘Kun je in poëtische taal uitleggen waarom poëzie eigenlijk geen wedstrijd is, ook niet als die gedichten zijn geschreven door stadsdichters?’

Deze vraag stelde ik aan ChatGTP, voor het voorwoord van de festivaluitgave van het vierde Groot Gouds Stadsdichtersgala 2023.

Dit was het antwoord. Doe er uw voordeel mee, in de hoop dat u een geweldig festival heeft. Slechter dan dit zal het in ieder geval niet worden.

Ronald Giphart

Poëzie is geen wedstrijd van metrische pracht,
Niet slechts een race om wie de woorden het beste bracht.
Stadsdichters mogen schitteren met hun vaardigheid,
Maar in hun schrijven ligt geen maatstaf voor gelijkheid.
Elk vers dat opkomt, elk gedicht dat wordt geboren,
Is een uniek juweel, niet te meten of te storen.
De kracht van poëzie ligt in haar diverse pracht,
In het feit dat ze harten kan raken, dag en nacht.
Het is de taal van emotie, van verbeelding en ziel,
De spijlen van het leven aan een zo mooi mogelijk wiel.
Dus vier de stadsdichters, hun woorden en hun klank,
Maar onthoud dat poëzie geen competitie is, geen rang.
Laat ieder gedicht vrij stromen als een rivier,
Want in poëzie schuilt schoonheid, voor iedereen hier.

ChatGPT

Stadsdichters zijn kwetsbare dingen

Hoeveel poëtische mafketels telt Nederland die Stads-, Dorps-, Gemeente- of Eilanddichter zijn? We denken ongeveer dat het er 100 zijn. Kwetsbare dingen zijn het, om maar twee mooie woorden van de Goudse bard Chris Belkom aan te halen.

‘Noem mij geen dichters’ is het motto van het Stadsdichtersgala. Naar de woorden van dichter Maurits Verhoef. Noem de dichters geen dichter, want de poëzie vertelt werkelijk wie, wat of hoe ze zijn.

En toch noemen we ze. De erudiete Yvette Neuschwanger-Kars, provinciedichter van het prachtige gebied Zuid-Holland, heeft een uitputtende lijst van ze aangelegd. Een lijst van de huidige stadsdichters, maar ook een historisch overzicht van ex-, voormalig, oud- of emeritus-stadsdichters.

De eerste Nederlandse gemeente met een stadsdichter was Venlo, waar op 1 januari 1993 Emma Crebolder voor de periode van een jaar als stadsdichter werd aangesteld. We vieren dit jaar dus eigenlijk het dertigjarig bestaan van het instituut Stadsdichter.

Rap volgden een tiental gemeentes. Met in 2003 bijvoorbeeld Gouda, die Inez Meter als eerste stadsdichter van de kaasstad aanstelde – die daarmee de zesde stadsdichter van het land werd. Gouda was er vroeg bij en heeft volgehouden. Inmiddels is daar de elfde dichter poëtisch actief. Inez is helaas onlangs overleden nadat ze tot op het laatst belangstelling bleef tonen, bleef schrijven en nog nieuw werk uitgaf.

Hoogtijdagen in nieuwe benoemingen in stadsdichtersland kenden we in het tijdperk van 2005-2015. Toen werden de meesten aangesteld, en vaak weer keurig opgevolgd. Bij een aantal gemeentes is het bij een eenmalige benoeming gebleven. In Hellevoetsluis bleef het na 2005 stil, na de eerste stadsdichter die nooit meer opgevolgd werd. In Lisse is het na de termijn van lach-coach Alida van Leeuwen al jaren akelig stil. En zo vergaat het menig gemeente. Er moest iets gevierd worden. Of er was een zoveel jarig bestaan. En toen was het budget op. Of er was ruzie in de stichting. Of niemand had meer zin. Of, zoals in Vlaardingen: er meldde zich niemand voor een verkiezing.

Of nog erger, zoals in Haarlem: er werd iemand gekozen maar die werd weer onttroond toen de pers nogal tekeering.

De huidige spreiding van Stadsdichters over het land wisselt nogal. Uit een overzicht blijkt dat Gelderland en Zuid-Holland de kroon spannen. In het hoge noorden en lage zuiden blijft het stil.

Gelderland – 22
Zuid-Holland – 20
Noord-Holland 12
Noord-Brabant 11
Utrecht – 9
Zeeland – 6
Overijssel – 6
Friesland – 5
Flevoland – 3
Limburg – 2
Groningen – 2
Drenthe – 2

Hoe dat komt? Is het de geldingsdrang van de dichtende mensch in Noord- en Zuidholland, Brabant en Gelderland? Is het een soort poëtische Biblebelt? Schrijft men er graag over stad en land omdat het er zo treurig is, of juist te rijk, of juist te arm en te eenzaam, of gewoon lyrisch mooi of puissant lelijk?

De dichters-belt steekt elkaar aan. Nodigt elkaar uit. Dat is ook nodig, want dichters zijn vaak verdraaide kluizenaars. Ze hebben geen behoefte aan een publiek buiten de stadsgrenzen. Of zijn te schuw om te reizen. Staan niet vaak in de krant. Op landelijke bijeenkomsten zijn ze er vaak niet, tenzij je ze er met de haren bijsleept. Kwetsbare dingen. Die je geen dichters moet noemen.

Wij willen desondanks de sleetse term ‘verbinding’ graag een handje helpen. Vandaar dit landelijke Stadsdichtersgala. Hier tref je vakbroeders. En kunnen ze met elkaar praten. Stadsdichters die ook op een houtje bijten. Of op een koude braderie staan.

Dit jaar waren we streng: alleen huidig stadsdichters waren welkom. Geen veteranen. Anders zie je steeds maar weer dezelfde koppen. Toch hebben we er dertig verzameld! Die elkaar op dit evenement vaak voor het eerst zien. Hoe leuk is dat. En om voor nog meer verbinding en ander sociaal wenselijke acties te zorgen, hebben we ook oud-stadsdichters gemobiliseerd om te komen.

De Stichting Stadspoëzie vindt dat mooi. Wij hopen op meer Stadsdichters. Hebben de gemeente Leeuwarden vorig jaar zowat geforceerd er eentje aan te stellen door zelf een dichter te benoemen. De hele provincie Friesland stond op stelten. En nu staat het aanstellen van een stadsdichter

weer in het coalitieakkoord van Leeuwarden.

En we doen dit jaar weer wat ludieks: we benoemen een eilanddichter van Pampus. Die mag het hele jaar op Pampus schrijven. Wie dat wordt? Dat bepalen de eiland-autoriteiten. We noemen die dichter dan even eilanddichter.

Dus wat er ook gebeurt: het aantal stadsdichters stijgt volgend jaar dus met 1 stuks eilanddichter. Die van Pampus. En wie de winnaar wordt? Dat zullen we nog wel eens zien. Dat we het maar van de daken roepen.

Lang leve de kwetsbare dingen. Noem ze geen dichters, maar luister er dichter naar.

Pieter Stroop van Renen

Poëzie-Pooier & Oprichter van het Stadsdichtersgala

Alphen aan den Rijn: Lars Ferwerda

Stadsdichter Ferwerda schrijft sinds 2018 poëzie. Hij werd in 2022 stadsdichter van Alphen aan den Rijn. Sinds september 2023 gaat hij naar de Schrijversvakschool in Amsterdam. Als stadsdichter probeert hij een verbindende rol te spelen door mooie activiteiten te organiseren, en poëzie te schrijven. Over de héle gemeente.

De Romeinen

Wij marcheren, lopen en varen richting Britannia,
de Rijn is onze verbinding.
Het landschap ruig en onbedwingbaar.
Hier loopt de noordelijke grens, de Limes.

Wij verweren ons, en vechten
tegen Kaninafaten en Bataven,
en tegen de kou van het noorden.
Keizer Caligula gaf opdracht voor het fort,
het bouwen van Albaniana, hij vocht bij zee.
Tegen God Neptunus, de schelpen als bewijs.

Wij hebben tijgers getemd, leeuwen beteugeld,
steden gesticht en handelgedreven in alle uithoeken.
Albaniana en verder, het water en rivieren die we volgen.
Wij zijn Romeinen, te voet.

Lars Ferwerda

Arnhem: Jesse Laport

Jesse Laport is naast alumnus Creative Writing (BA) en voormalig theaterstudent, inmiddels schrijver, docent, stemacteur, en podiumdichter - met versleten podia als Lowlands, Klokhuis, Paradiso, en twee keer voor het Koningshuis. In 2022 won hij zilver op het Stadsdichtersgala. Laport maakt onderscheid tussen Instagrampoëzie, papieren poëzie, podiumpoëzie – en zoekt nog naar de termen voor de rest van zijn gebezigde spectrum.

Om de eerste vogel geweest te zijn
en te denken:

hoe zou dit er van boven uitzien?

De eerste vogel geweest te zijn,
te denken:

daar is veel meer ruimte.

De eerste vogel zijn,
te denken:

liever iets om naar terug te keren
dan te moeten blijven.

De eerste vogel zijn.
Denken:

vallen kan ook omhoog.

De eerste vogel zijn.

Gaan.

Jesse Laport

Breda: Maurits Verhoef

Maurits Verhoef is het verschrikkelijke kind van de poëzie, stadsdichter van Breda en beroepsarbeider. Hij laat het consumerende grote publiek links liggen en wordt geroemd door de mensen die de ruggengraat vormen van onze samenleving. Zijn gedichten omarmen de daden. Met alle pieken en dalen van het alledaagse verweven met theater zwiert Maurits door het leven en laat geen ziel ongeroerd.

Noem mij geen dichters

Noem mij geen dichters
Ik ken ze niet
Ik leef buiten
Buiten de orde van poëzie
Noem mij geen dichters
Want ik ken ze niet
Maar de poëzie kent mij
Ik ben poëzie
Ik adem poëzie
Ik beweeg poëzie.

Maurits Verboef

Den Helder: Yanaika Zomer

Yanaika Zomer is journalist, dichter en stadsdichter van Den Helder. In 2022 won ze de Grote Prijs van Gouda. Sindsdien geeft ze workshops op scholen, brengt poëzie naar de openbare ruimte, organiseert festivals en treedt veel op. In januari 2024 verschijnt haar debuut 'U heeft nog 43 ongelezen gedichten' bij uitgeverij Proces-Verbaal. Ze stond in dat jaar ook nog eens in de finale van het NK Poetry Slam, na een schitterend debuut bij Poetry Slam Vrijburcht en een overwinning bij Slam Utrecht.

Brugwachtershuis

Mortelgruis valt geruisloos in een langverlaten pand,
dat buiten afstand van het menselijk gehoor
gekraakt wordt door een woekerplant.
Geluid verdwijnt waar geen mens meer hoort.
De duizendknoop boort zich ongestoord
in baksteen voort.

Wachten was altijd al het lot van deze plek.
De vertrekken vol van aankomst, aankomend weer vertrek.
Levens liepen op en neer, een komen en dan terug.
Vandaag wordt rond dit huis alleen de tijd nog overbrugd
en wat vaart, trekt ongezien aan haar voorbij.

Onbeluisterd fluistert wind door een langverlaten pand,
dat onbemand geraakt haar functie heeft verloren.
De bestemming was ooit overkant,
nu wacht ze op een mensenhand en de kans weer iets te zijn.

Yanaika Zomer

Ede: Larissa Verhoeff

Als het roert, als het danst, als het snijdt, als het kietelt: Larissa Verhoeff vindt alles wat woorden kunnen fijn. Ze is als stadsdichter van Ede net iets braver dan in de vrije wereld, maar dat is omdat ze ook op klein wild jaagt, schapen aait en graag met de wolven meehuilt.

Lente

de duiven, de schapen
de katten, de wormen
de paarden, de honden
alle vogels, de hele zwik

alles heeft geweldige seks
plant zich wezenloos
gedachteloos voort
alles neukt, behalve ik

Larissa Verhoeff